

ESPOON KAUPUNKI
ESBO STAD

Kasvun ja oppimisen toimiala

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja

Viranhaltijapäätös

Yleiset asiat

09.06.2026

1 (6)

§ 25/2026

971/12.01.00/2025

Espoon kaupunki, Kasvun ja oppimisen toimiala

Yhdenvertaisuuslain mukainen hyvitys

Viranhaltijapäätös 09.06.2026, Yleiset asiat 25/2026

Asianumero 971/12.01.00/2025

Päätöksen tekijä

Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Narvo-Akkola Merja

Päätös

Päätin hylätä hakijan alaikäisen lapsensa huoltajana tekemän vaatimuksen yhdenvertaisuuslain mukaisen hyvityksen maksamisesta.

Päätöksen perustelut

Hakija on omasta puolestaan sekä alaikäisen lapsensa edustajana tehnyt yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalle (jäljempänä lautakunta) hakemuksen, jossa on vaadittu muun muassa yhdenvertaisuuslain mukaista hyvitystä vakaumukseen perustuvasta syrjinnästä. Selvyiden vuoksi todettakoon, että tällä päätöksellä ratkaistaan yhdenvertaisuuslain mukainen hyvitys yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ratkaisun YVTLTK/477/2024 osalta. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ratkaisun YVTLTK/487/2024 osalta tehdään erillinen päätös.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on 15.5.2026 antanut ratkaisun, jossa lautakunta katsoo kaupungin syrjineen hakijaa kohdistamalla häneen välitöntä vakaumukseen perustunutta syrjintää alakoulun kevätjuhlassa vuonna 2024 sekä yläkoulun joulujuhlassa vuonna 2024. Lautakunta on hylännyt hakemuksen siltä osin, kun se koskee alakoulun kevätjuhlaa vuonna 2023. Lautakunta kieltää uusimasta syrjintää. Lautakunta on asettanut kieltopäätöksensä tehosteeksi 10 000 euron uhkasakon. Lisäksi lautakunta on katsonut kaupungin laiminlyöneen yhdenvertaisuuslain 6 §:ssä säädetyn velvollisuuden edistää yhdenvertaisuutta. Lautakunta suositti kaupunkia maksamaan hakijan alaikäiselle lapselle 2 500 euron hyvityksen.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on antanut edellä mainitun suosituksen hyvityksen maksamisesta (yhdenvertaisuuslaki 20 § 3 mom.).

Kyseessä ei ole hallintopäätös, joka olisi toimeenpantavissa tai josta voisi valittaa. Asianosaiset sopivat keskenään hyvityksen suorittamisesta. Jos kaupunki ei maksa hakijalle lautakunnan suosituksen mukaista hyvitystä, voi hakija nostaa hyvityskanteen käräjäoikeudessa. Käräjäoikeudella ei ole velvollisuutta noudattaa lautakunnan hyvityssuositusta.

Hakija on 26.5.2026 toimittanut kaupungille tilinumerot hyvityksen maksamista varten sekä 29.5.2026 pyytänyt vahvistamaan, milloin kaupunki tekee hyvitystä koskevan päätöksen. Hakija on 30.5.2026 toimittanut kaupungille tiedoksi käräjäoikeuteen tekemänsä haastehakemuksen, jossa vaaditaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan suositaman suuruista hyvitystä.

Kun vaatimuksen määrä ylittää 2 000 euroa, toimivalta päättää hyvityksen maksamisesta on toimialajohtajalla.

Yhdenvertaisuuslaki

Yhdenvertaisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä muun ohella vakaumuksen perusteella. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Yhdenvertaisuuslain 10 §:n mukaan syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Yhdenvertaisuuslain 23 §:n 1 momentin mukaan syrjinnän tai vastatoimien kohteeksi joutuneella on oikeus saada hyvitys siltä viranomaiselta, työnantajalta, varhaiskasvatuksen järjestäjältä tai palveluntuottajalta, koulutuksen järjestäjältä taikka tavaroiden tai palveluiden tarjoajalta, joka on tämän lain vastaisesti syrjinyt häntä tai kohdistanut häneen vastatoimia.

Yhdenvertaisuuslain 24 §:n mukaan hyvityksen tulee olla oikeudenmukaisessa suhteessa teon vakavuuteen. Teon vakavuutta arvioidaan ottamalla huomioon rikkomuksen laatu, laajuus ja kesto. Hyvitystä määrättäessä on otettava huomioon mahdollinen samasta teosta muun lain nojalla henkilöön kohdistuvan loukkauksen vuoksi tuomittu tai maksettavaksi määrätty korvaus. Hyvitystä voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos hyvitys muodostuisi kohtuuttomaksi ottaen erityisesti huomioon kieltoa rikkoneen pyrkimykset estää tai poistaa menettelyn vaikutukset ja kiellon rikkojan taloudellinen asema.

Kysymyksessä olleet tilanteet

Kysymyksessä olleet tilanteet ovat tapahtuneet alakoulun kevätjuhlassa vuonna 2024 sekä yläkoulun joulujuhlassa 2024. Alakoulun kevätjuhlan osalta vaatimus perustuu Suvivirren laulamiseen juhlassa sekä Suvivirren harjoittelemiseen koulussa ennen kevätjuhlaa.

Yläkoulun joulujuhlan osalta vaatimus perustuu Varpunen jouluaamuna -kappaleen esitykseen. Yläkoulun rehtorin selvityksen mukaan opettajia on ohjeistettu uskonnon harjoittamiseen liittyvien laulujen suhteen. Varpunen jouluaamuna oli esiintyvien oppilaiden joululaulutoive, eikä sen ole katsottu olevan uskonnollista toimintaa vaan jouluperinteeseen kuuluva joululaulu, minkä takia siitä ei ilmoitettu etukäteen. Laulu toteutettiin esityksenä, ei yhteislauluna.

Asian arviointi

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta toteaa ratkaisussaan, että suomalaiseen kulttuuriperinteeseen kuuluvan yksittäisen evankelisluterilaiseen uskontoon viittaavan uskonnollisen elementin sisällyttämisestä koulun yhteiseen juhlaan kuten kevätjuhlaan ei yksinään synny olettaa muuhun uskontokuntaan tai mihinkään uskontokuntaan kuulumattomaan henkilöön kohdistuneesta syrjinnästä. Lautakunta toteaa myös, että ratkaisun kohteena olleessa asiassa ei ollut esitetty eikä ole myöskään ilmennyt aihetta arvioida, että kevätjuhla olisi järjestetty tavalla, jossa olisi tosiasiallisesti arvioitava olevan kyse uskonnonharjoittamisesta.

Lautakunta toteaa ratkaisussaan alakoulun vuoden 2024 kevätjuhlan osalta, että Suvivirren laulamisesta ei ole ilmoitettu etukäteen oppilaiden huoltajille. Myöskään Suvivirren harjoittelemisesta ei ole etukäteen ilmoitettu huoltajille. Tämä on johtanut siihen, ettei hakija ole voinut sopia erityisjärjestelyistä juhlan tai Suvivirren harjoittelemisen osalta.

Lautakunta toteaa, että Suvivirren sisällyttämisestä ohjelmaan on ainakin jollain tasolla ilmoitettu suoraan oppilaille. Lautakunnan arvion mukaan tämän ei kuitenkaan voida arvioida taanneen hakijan yhdenvertaista kohtelua, etenkin kun otetaan huomioon, että oppilaille ei tässä yhteydessä ole kerrottu mahdollisuudesta järjestää salista poistuminen virren ajaksi. Asiaa arvioitaessa on lisäksi otettava huomioon, että esitetyn selvityksen perusteella virttä ei ole sijoitettu juhlan alkuun tai loppuun, ja että hakija on istunut tilaisuudessa keskellä penkkiriviä, eikä hänen siten ole myöskään ollut mahdollista huomiota herättämättä poistua tilaisuudesta virren ajaksi. Huoltajille juhlan sisällöstä ei ole tiedotettu, sillä heitä ei ole kutsuttu juhlaan. Näillä perusteilla lautakunta katsoi, että hakijaa on kohdeltu vakaumuksensa perusteella epäsuotuisammin kuin muita kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Asiassa on siten

syntynyt lautakunnan mukaan olettava välittömästä syrjinnästä. Lautakunta katsoi, että Suvivirren harjoittamisen osalta asiaa on arvioitava samoin.

Lautakunta toteaa ratkaisussaan yläkoulun vuoden 2024 joulujuhlan osalta, että Varpunen jouluaamuna -kappaletta voidaan pitää perinteisenä suomalaisena jouluperinteeseen kuuluvana kappaleena. Vaikka kappale ei ole virsi, sisältyy siihen lautakunnan mukaan kuitenkin selkeät viittaukset jumalaan ja enkeleihin, jotka molemmat kuuluvat keskeisesti evankelisluterilaisen uskonnon oppeihin. Lautakunta katsoo, että kappaletta voidaan siten pitää sellaisena uskonnollisena elementtinä, josta johtuvaa syrjintää tulee arvioida vastaavasti kuin edellä alakoulun kevätjuhlaan sisällytetystä Suvivirrestä johtuvaa syrjintää on arvioitu.

Yläkoulu ei ollut etukäteen ilmoittanut oppilaille tai näiden huoltajille, että joulujuhla sisältäisi uskonnollisen elementin, eikä hakijan tai hänen huoltajansa ole siten ollut mahdollista pyytää koulua toteuttamaan erityisjärjestelyjä kuten mahdollistamaan hakijan poistumista uskonnollisen elementin ajaksi. Lautakunnan mukaan on lisäksi otettava huomioon, että esitetyn selvityksen perusteella esitystä ei ole sijoitettu juhlan alkuun tai loppuun, ja että hakija on istunut tilaisuudessa keskellä penkkiriviä. Siten hänen ei myöskään ole ollut mahdollista huomiota herättämättä poistua tilaisuudesta esityksen ajaksi. Näissä olosuhteissa lautakunta arvioi, että hakijaa on kohdeltu vakaumuksensa perusteella epäsuotuisammin kuin muita kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa. Asiassa on siten syntynyt lautakunnan mukaan olettava välittömästä syrjinnästä.

Kasvun ja oppimisen toimiala (jäljempänä toimiala) katsoo, että hakijaa ei ole syrjitty vakaumuksensa perusteella, eikä olettamaa välittömästä syrjinnästä ole syntynyt.

Perustuslakivaliokunta on käsitellyt uskonnon ja omantunnon vapautta koulujen tilaisuuksissa mietinnössään vuonna 2014 (PeVM 2/2014 vp). Asiaa on käsitelty perustuslain ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten näkökulmasta. Perustuslakivaliokunnan mielestä perustuslaista tai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen käytännöstä ei johdu vaatimusta poistaa koulun toiminnasta kaikkea uskontoa viittaavia elementtejä sisältävää ainesta. Pitkälle viety uskonnollista alkuperää olevien perinteiden välttäminen ei valiokunnan mielestä myöskään edistä uskonnollista suvaitsevaisuutta.

Perustuslakivaliokunnan mietinnön mukaan juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuria, eikä niitä esimerkiksi niihin mahdollisesti sisältyvän yksittäisen virren laulamisen johdosta voida uskonnollisen suvaitsevaisuuden nimissä pitää uskonnon harjoittamiseksi katsottavina

tilaisuuksina. Perustuslakivaliokunta on mietinnössään katsonut, että uskonnollisista tilaisuuksista tulee tiedottaa etukäteen ja samalla huolehtia, että jokaisella on mahdollisuus olla osallistumatta näihin tilaisuuksiin.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen suuri jaosto on krusifiksien esilläoloa italialaisissa kouluissa koskevassa Lautsi ym. v. Italia -tuomiossaan (18.3.2011) katsonut, että krusifiksien esillä oleminen koululuokissa itsessään kuuluu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 9 artiklaa täsmentävän 1. lisäpöytäkirjan 2 artiklan soveltumisalaan (kohdat 63 ja 69).

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on katsonut päätöksessä 2488/4/13, että samoin kuin krusifiksien esilläolon, myös Suvivirren laulamisen koulun päättäjäisjuhlissa on katsottava kuuluvan EIS 1. lisäpöytäkirjan 2 artiklan ja myös perustuslain 11 §:n soveltumisalaan. Päätöksessä todetaan, että vallitsevassa kulttuuriympäristössämme Suvivirren mainittu sisältö ei aiheuta sitä, että koulun päättäjäistilaisuudesta muodostuisi uskonnonvapauden negatiivisen ulottuvuuden kannalta kielletyllä tavalla luonteeltaan uskonnollinen tilaisuus.

Perustuslakivaliokunnan mietinnön sekä eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen päätöksen mukaisesti koulun juhlassa ei ole kyse uskonnollisesta tilaisuudesta, vaikka niissä laulettaisiin suomalaiseen juhlatraditioon kuuluva yksittäinen virsi. Varpunen jouluaamuna -kappaleen sanoissa mainitaan kerran jumala, taivas ja enkelit. Kyse on Zacharias Topeliuksen runosta vuodelta 1859, joka on sittemmin suomennettu ja sävelletty lauluksi. Varpunen jouluaamuna -kappaleen esittäminen ei myöskään tee koulun juhlasta uskonnollista tilaisuutta. Kyseessä on lisäksi ollut oppilaiden lauluesitys eikä yhteislaulu.

Opetushallituksen ohjeessa käsitellään koulun yhteisiä juhlia ja niistä ilmoittamista, mutta velvollisuutta etukäteen ilmoittaa koulun yhteisten ei-uskonnollisten tilaisuuksien sisällöstä ei ole toimialan näkemyksen mukaan johdettavissa lainsäädännöstä. Toimiala katsoo, että menettely alakoulun kevätjuhlassa sekä yläkoulun joulujuhlassa ei ole ollut hakijaa syrjivää.

Kokonaisuutena arvioiden toimiala katsoo, että perustetta hyvityksen maksamiselle ei ole. Hyvitysvaatimuksen määrän osalta toimiala toteaa, että se on kohtuuton huomioiden edellä mainitut seikat ja yhdenvertaisuuslain 24 §:n säännökset.

Toimivalta

Espoon kaupungin hallintosääntö I osa 2 luku 11 §:n 14 kohta

ESPOON KAUPUNKI
ESBO STAD

Kasvun ja oppimisen toimiala
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja

Viranhaltijapäätös
Yleiset asiat
09.06.2026

6 (6)
§ 25/2026
971/12.01.00/2025

Päätöksen valmistelija ja lisätiedot

Nurmi Juha

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelin 09 816 21

Liitteet ja muutoksenhakuohje

- 1 Oikaisuvaatimusohje (kuntalaki) kaupunginhallitus

Tiedoksi

Tämä päätös on allekirjoitettu sähköisesti.